

Lájkem

k porozumění

MET06

Myslím tvořivě

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

METODICKÝ MATERIÁL: Myslím tvořivě

O ČEM METODA JE

Metoda Myslím tvořivě nabízí další z metod Visible Thinking, tentokrát zaměřenou na rozvoj tvořivého myšlení. Pro všechny děti, a vlastně pro všechny lidi, je důležité umět se zamyslet nad věcmi z více úhlů pohledu, a najít tak optimální řešení. Například tím, že se naučí porovnat vědomosti a fakta s pocity a emocemi a na základě tohoto porovnání vhodně vyřeší problém či situaci. Tato metoda dětem se sluchovým postižením pomůže osvojit si myšlenkové strategie, které mu pomohou v lepší orientaci, jak při učení, tak i v životě. Dítě se sluchovým postižením si však aktivity může osvojovat déle a mohou pro něj být větší výzvou. Dejte mu dostatek času, podnětů a případně mu individuálně pomozte.

🌀 VZDĚLÁVACÍ OBLASTI:

Jazyk a jazyková komunikace,
Matematika a její aplikace,
Člověk a jeho svět

🕒 PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

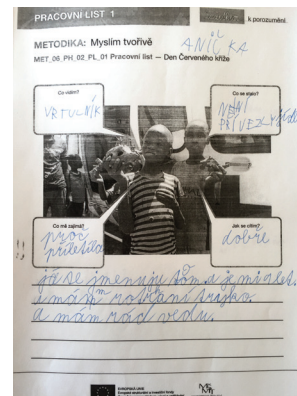
Osobnostní a sociální výchova,
mediální výchova

🔑 KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Sociální a personální,
komunikativní,
k řešení problémů,
k učení

CÍLE

- Žák rozvíjí tvořivé myšlení
- Žák rozvíjí schopnost kriticky myslet
- Žák si osvojuje konkrétní strategie kritického myšlení
- Žák rozvíjí schopnost empatie
- Žák posiluje schopnost vyjadřování

PŘÍLOHY

[MET06_PL_01_Vstup dovnitř](#)

[MET06_PL_02_Graf možností](#)

[MET06_PH_01_Den Evropy](#)

[MET06_PH_02_Světový den Červeného kříže](#)

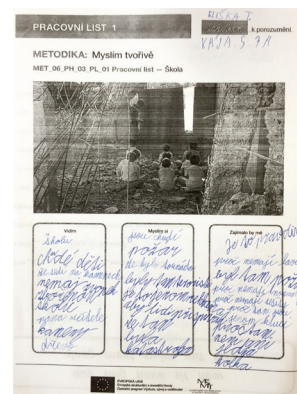
[MET06_PH_02_PL_01_Den Červeného kříže](#)

[MET06_PH_02_PL_02 Červený kříž \(myšlenková mapa\)](#)

[MET06_PH_03_Moje škola](#)

[MET06_PH_03_PL_01_Škola](#)

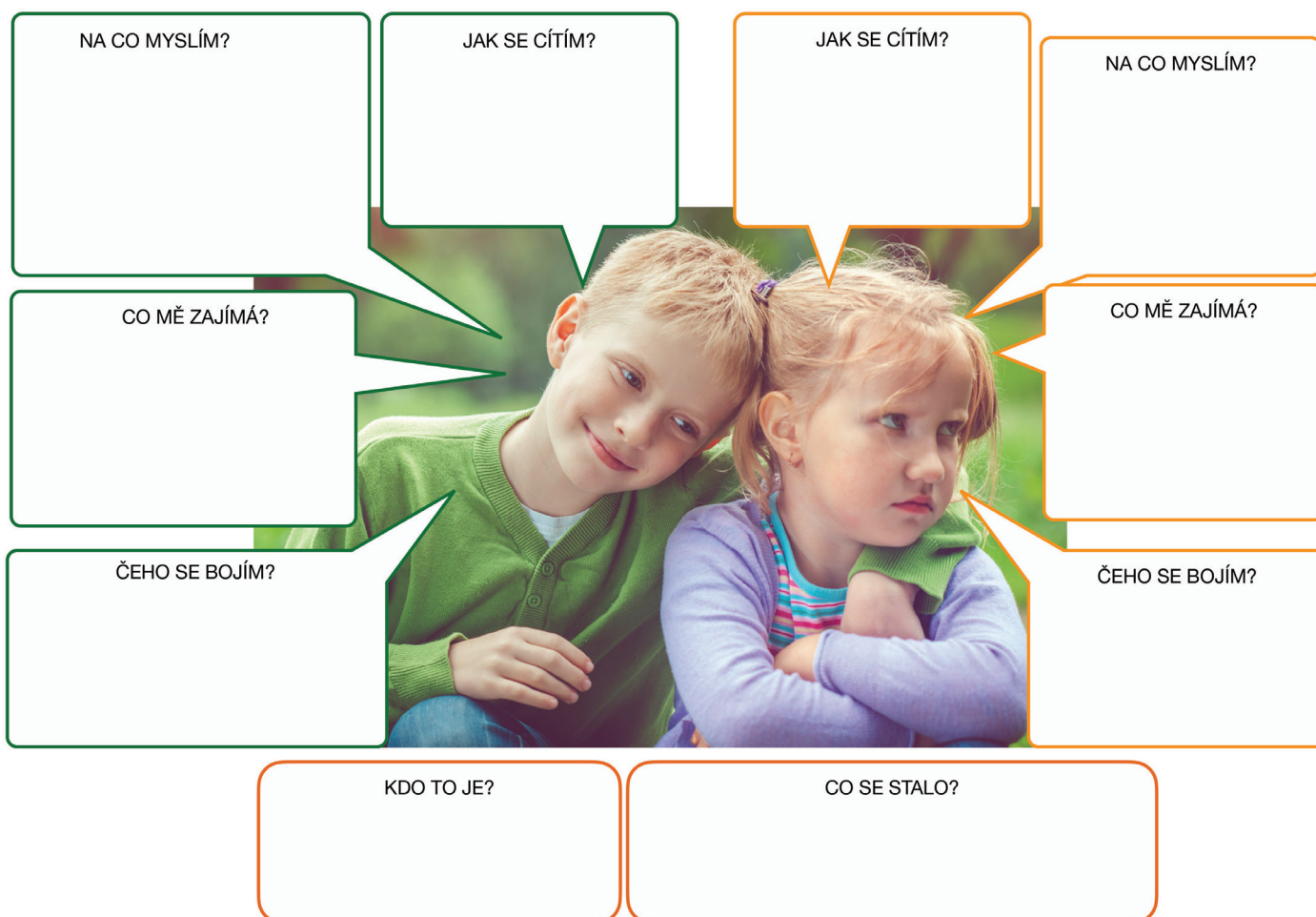
[MET06_PH_04_Do světa dětí a jejich hraček](#)

AKTIVITY

VSTUP DOVNITŘ (Step Inside)

Tato metoda umožňuje dětem zkoumat situaci zevnitř. To znamená, že si představují, že vstoupily do určité situace, kde si kladou otázky a ty jim pomohou situaci pečlivě prozkoumat. Metoda podporuje schopnost empatie pomocí vstupování do rolí, umožní tak dětem hlubší prožitek a uvědomění si tématu a prohloubí respekt k názorům a postojům druhých lidí.

Jak na to?

Děti mohou pracovat samostatně nebo ve skupinách. Pro téma si vypracujte pracovní list nebo využijte pracovní list [MET06_PL_01_Vstup dovnitř](#), kam si děti budou zapisovat svá pozorování a názory. Motivujte děti k rozvíjení vlastních názorů a pátrejte po jejich původu, tím děti učíte obhájit si svůj názor a reflektovat tak své myšlení.

1. UVEDENÍ DO SITUACE, SEZNÁMENÍ S TÉMATEM

Ukažte dětem obrázek, video, fotografii z novin či reálnou věc. Nechte děti, aby si objekt dobře prohlédly a popřemýšlely nad ním.

Děti vstupují do obrázku/fotografie a stanou se některou z vyobrazených osob či věcí. Pak dětem pokládejte různé otázky, kterými prohloubíte jejich přemýšlení.

Tato myšlenková cesta je komunikačně velmi nabitá. Důsledně dbejte na dodržování komunikačních pravidel. Opakujte odpovědi dětí, odpovědi dětí zapisujte na tabuli nebo velký papír a dbejte na to, aby mluvil jenom jeden.

2. PTEJTE SE... (otázka může být součástí pracovního listu, který děti vyplňují)

„Co vidíte? Co pozorujete? Čeho si kolem sebe všimáte? Na co myslíte?“

Na tyto otázky mohou děti odpovědět tak, že napíší seznam věcí, kterých si kolem sebe v roli objektu všimly.

3. PTEJTE SE... (otázka může být součástí pracovního listu, který děti vyplňují)

„Co víte? Jak se cítíte? Rozumíte dění kolem sebe?“

Můžete se dětí ptát, proč si to myslí a co je přimělo zastávat takový názor.

4. PTEJTE SE... (otázka může být součástí pracovního listu, který děti vyplňují)

„Na čem vám záleží? Čeho se obáváte?“

Můžete se pak dětí ptát, proč si myslí, že zrovna tomuto objektu či osobě, do které se vžily, záleží zrovna na těchto věcech.

5. PTEJTE SE... (otázka může být součástí pracovního listu, který děti vyplňují)

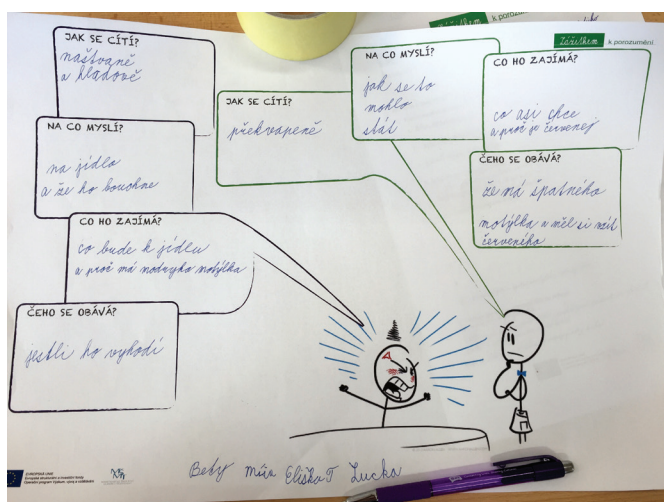
„Co vás zajímá? Máte nějaké další otázky?“

6. SDÍLEJTE SVOJE PŘÍBĚHY A POZOROVÁNÍ, PROVEĎTE REFLEXI, DOPTÁVEJTE SE NATO, CO VÁS ZAJÍMÁ

Společnou reflexi a sdílení názorů zároveň zapisujte na velký papír nebo na tabuli. Opakujte odpovědi po dětech, pokud mluví potichu. Žáka, který má mluvit, vždy oslovte jménem, aby dítě se sluchovým postižením vědělo, kam se má podívat.

(Ritchhart et al., [2011])

Tuto aktivitu můžete využít při řešení rozdílností mezi lidmi. Metodu můžete využít při rozboru postavy z knížky, kterou zrovna ve třídě čtete — každé dítě se pokusí vžít do nějakého hrdiny z knihy a snaží se pochopit, proč se chová tak, jak se chová. Metoda se dá využít také při rozebírání nějaké historické události.

Příklad využití metody Step inside

TVŮRČÍ OTÁZKY (Creative Questions)

Tato myšlenková cesta pomůže dětem rozvíjet schopnost kladení otázek. Schopnost správně klást otázky se jim bude hodit nejen ve škole.

Jak na to?

Děti mohou pracovat samostatně v menších skupinách nebo všechny dohromady. Vyberte si předmět, který chcete zkoumat – může to být kniha, nějaká soška, krátký text či obrázek.

1. KLADENÍ OTÁZEK K VYBRANÉMU PŘEDMĚTU

- Bud' pomocí myšlenkové cesty Vidím – Myslím si – Zajímalo by mě (postup, jak na tuto aktivitu, najdete v [MET03 Vidím, jak myslím](#)), kdy vám otázky přirozeně vyvstanou,
- nebo rovnou pokládejte otázky vztahující se k předmětu.

Např.: „*Co to je? Jak to vypadá? Kdo to udělal? K čemu to slouží?*“ atd.

2. POZMĚŇTE DĚTMI VYMYŠLENÉ OTÁZKY TAK, ABY ROZVÍJELY PŘEDSTAVIVOST

Např.: „*Jaké by to bylo, kdyby...? Jak by to vypadalo, kdyby...? K čemu by to sloužilo, kdyby...?*“

3. Z NOVÝCH OTÁZEK VYBERTE JEDNU, KTERÁ VÁS I DĚTI VÍCE ZAUJALA, A NECHTE DĚTI NA JEJÍ TÉMA TVOŘIT

- Děti mohou kreslit obrázek, napsat příběh nebo reportáž (či jiný slohový útvar), sehrát krátkou scénku nebo vytvořit živý obraz.

4. REFLEXE

- Reflektujte, jaké informace jste se o věci dozvěděli.

Např.: „*Jaké nové nápady k tématu/předmětu/obrázku máte, které jste před tím neměli?*“
(Ritchhart et al., [2011])

Metodika rozvíjí slovní zásobu dítěte se sluchovým postižením i celé třídy, podporuje tvůrčí atmosféru ve třídě a tvořivé myšlení. Metodika je průřezová a její aktivity se dají přizpůsobit jakékoli vzdělávací oblasti. U žáků jsou podporovány kompetence sociální, personální, komunikativní, k řešení problémů, k učení.

Kateřina Hartlová, ZŠ a MŠ nám. Jiřího z Lobkovic

Nejvíce se žáci se sluchovým postižením zapojili v hodině Moje třída, kde využili znalosti prostředí a popisu fotografií. Toto téma jim bylo blízké. Zapisování myšlenek a možnost jejich následného čtení je pro žáky se sluchovým postižením velmi přínosné. Ostatní žáci byli v průběhu tohoto měsíce motivováni ke zlepšení kvality písma, všichni žáci byli výrazně zapojeni do čtení zápisků svých kamarádů a možnosti vyjadřování se k tématům všech žáků se velmi vyrovnaly. Dokonce i žáci se sluchovým postižením se výrazněji zapojovali do diskuzí.

Milena Vovsová, ZŠ Nelahozeves

GRAF MOŽNOSTÍ (Option Diamond)

Cílem této aktivity je analyzovat proces rozhodování a hlouběji prozkoumat situaci. Děti se tak naučí, jak postupovat, rozhodovat se, a zároveň pečlivě analyzují situaci z více úhlů pohledu.

Jak na to?

Děti mohou pracovat samostatně nebo v menších skupinách. Pomocí diagramu (viz. [MET06_PL_02_Graf možnosti](#)) si probírané téma/problém / vzniklou situaci označíte doprostřed — na každou stranu pak děti zaznamenají možné řešení a k tomu vymýšlejí, co by se stalo, kdyby zvolily zrovna toto řešení. Dolů pak děti zaznamenávají kompromis mezi řešeními a nahoru zapisují, to nejlepší z obou řešení — jak je vidět na přiloženém obrázku.

Následně s dětmi o diagramech diskutujte. Pátrejte s dětmi po tom, kdy je důležité umět se rozhodnout a popřemýšlet nad tím, jak situaci zrovna řešíme. Tuto aktivitu můžete využít i při řešení problémového chování ve třídě.

Děti mohou hledat různá řešení, zamýšlet se nad nimi a zároveň se pokusit najít to nejlepší... Zkuste například téma: Chování o přestávkách (pokud vás tento problém trápí).

Tato myšlenková cesta je komunikačně velmi nabitá. Důsledně dbejte na dodržování komunikačních pravidel. Opakujte odpovědi dětí, odpovědi dětí zapisujte na tabuli nebo velký papír a dbejte na to, aby mluvil jenom jeden.

(Ritchhart et al., [2011])

V metodice za nejvíc přínosné považuji seznámení s netradičními způsoby zamýšlení se nad problémy. Je to metoda, která nutí žáky zamyslet se.

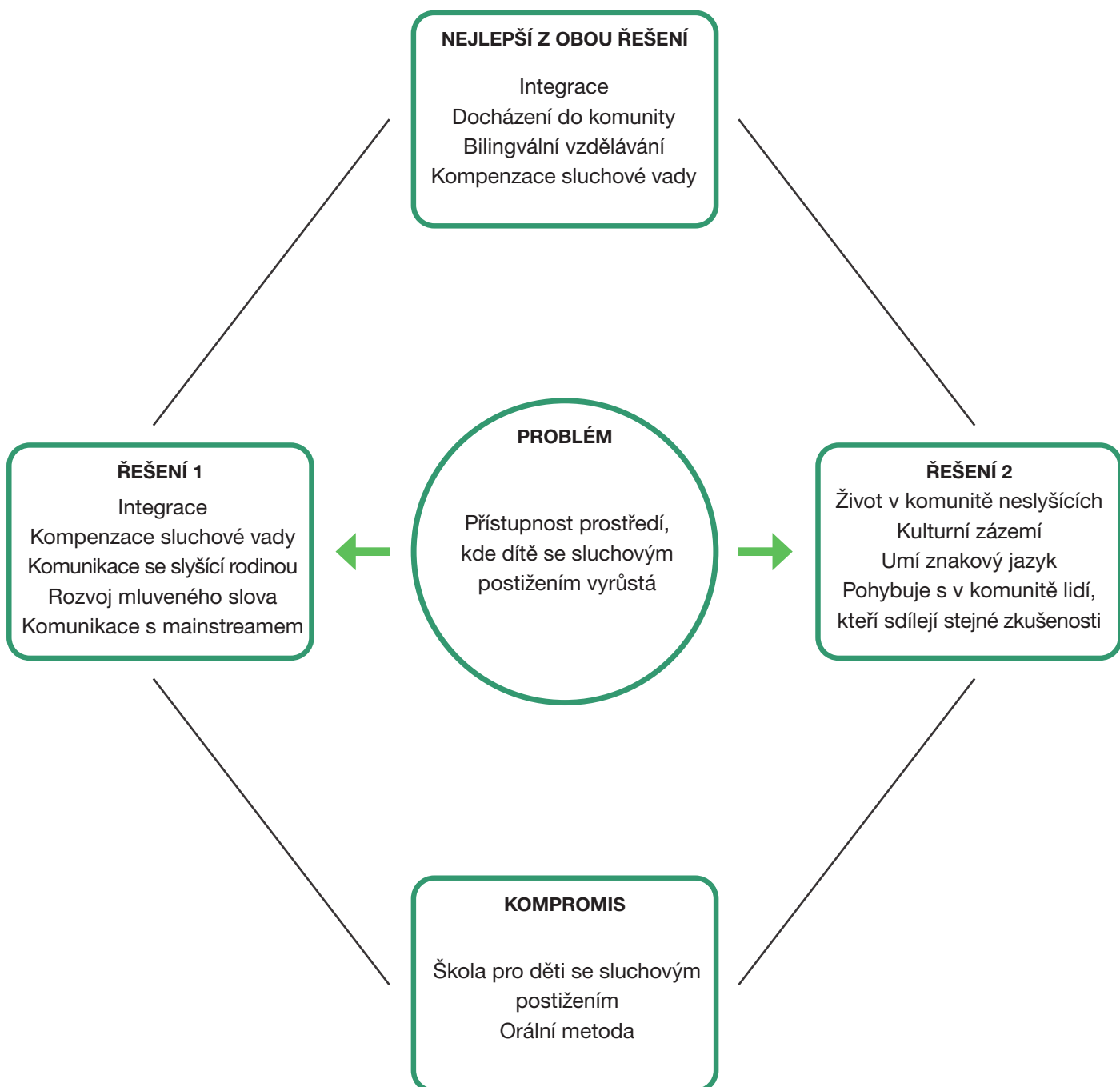
Marcela Bezoušková, ZŠ a MŠ Střelice

Obsahem této metodiky jsem byla úplně nadšena. S žáky ve třídě často pracujeme s metodami kritického myšlení (KM) a převážnou většinu nabízených aktivit v metodice 6 je možné využít při práci právě s KM. Dá se využít ve všech vyučovacích předmětech, od 1. až po 5. třídu.

Hana Siegllová, Masarykova ZŠ Praha-Klánovice

Metody Visible Thinking využívám v hodinách často, protože pomáhá pochopit látku nejen žákovi se sluchovým postižením, ale i jeho spolužákům.

Renáta Tkaczyková, ZŠ Járy Cimrmana Lysolaje

Přílohy

PLÁN HODINY 01 *Težkoľsko* k porozumění.

PLÁN HODINY PRO PŘEDMĚT: Člověk a jeho svět
METODIKA: Myšlenková
RODINNÁ: Původně

VEZDĚLÁVACÍ OBLAST: Člověk a jeho svět
PRŮŘEZOVÁ TÉMATA: Osobnostní a sociální výchova, multikulturní výchova, výchovná a společenská a globální souvislosti
KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K učení, řešení problémů, komunikativní

TÉMA: Den Evropy (týden Evropy)

CÍLE

- Žák se učí orientovat na zeměpisné mapě.
- Žák se učí komunikovat ve skupině.
- Žák přemýšlí a rozhoduje.
- Žák pracuje a sděluje své poznatky.

UVOD HODINY
OŘEV JSEM SI MYSLĚL... TĚD SI MYSLĚL...
Zaměřte se na otázky týkající se Evropy, napište:

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA: OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA, MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA, VÝCHOVNÁ A SOCIÁLNÍ A GLOBÁLNÍ SOUVISLOSTI

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K UČENÍ, ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ, KOMUNIKATIVNÍ

TÉMA: Den Evropy (týden Evropy)

CÍLE

- Žák se učí orientovat na zeměpisné mapě.
- Žák se učí komunikovat ve skupině.
- Žák přemýšlí a rozhoduje.
- Žák pracuje a sděluje své poznatky.

UVOD HODINY
OŘEV JSEM SI MYSLĚL... TĚD SI MYSLĚL...
Zaměřte se na otázky týkající se Evropy, napište:

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA: OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA, MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA, VÝCHOVNÁ A SOCIÁLNÍ A GLOBÁLNÍ SOUVISLOSTI

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K UČENÍ, ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ, KOMUNIKATIVNÍ

MET06_PH_01_Den Evropy

PLÁN HODINY 02 *Težkoľsko* k porozumění.

PLÁN HODINY PRO PŘEDMĚT: Člověk a jeho svět
METODIKA: Myšlenková
RODINNÁ: Původně

VEZDĚLÁVACÍ OBLAST: Člověk a jeho svět
PRŮŘEZOVÁ TÉMATA: Osobnostní a sociální výchova, multikulturní výchova, výchovná a společenská a globální souvislosti
KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K učení, řešení problémů, komunikativní

TÉMA: Světový den Červeného kříže

CÍLE

- Žák navrhne strategii kritického myšlení.
- Žák spolupracuje ve skupině.
- Žák se učí přemýšlet a rozhodovat.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA: OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA, MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA, VÝCHOVNÁ A SOCIÁLNÍ A GLOBÁLNÍ SOUVISLOSTI

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K UČENÍ, ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ, KOMUNIKATIVNÍ

TÉMA: Světový den Červeného kříže

CÍLE

- Žák navrhne strategii kritického myšlení.
- Žák spolupracuje ve skupině.
- Žák se učí přemýšlet a rozhodovat.

UVOD HODINY
VSTUP DOVNITŘ (Step Inside)
Připomínka úvodu pracovní listu MET06_PH_02_PL_01_Den Červeného kříže a úvodu tématu. Žák je seznámen s úvodem pracovní listu. Žák se učí přemýšlet a rozhodovat.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA: OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA, MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA, VÝCHOVNÁ A SOCIÁLNÍ A GLOBÁLNÍ SOUVISLOSTI

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K UČENÍ, ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ, KOMUNIKATIVNÍ

MET06_PH_02_Světový den Červeného kříže

PRACOVNÍ LIST 01 *Težkoľsko* k porozumění.

METODICKÝ MATERIÁL: Myšlenková
Plán hodiny: MET06_PH_02_Světový den Červeného kříže
Pracovní list: MET06_PH_02_PL_01_Den Červeného kříže

Člověk? Člověk? Člověk? Člověk?

Člověk? Člověk? Člověk? Člověk?

Člověk? Člověk? Člověk? Člověk?

MET06_PH_02_PL_01_Den Červeného kříže

PRACOVNÍ LIST 02 *Težkoľsko* k porozumění.

METODICKÝ MATERIÁL: Myšlenková
Plán hodiny: MET06_PH_02_Světový den Červeného kříže
Pracovní list: MET06_PH_02_PL_02 Červený kříž (myšlenková mapa)

MET06_PH_02_PL_02 Červený kříž (myšlenková mapa)

PLÁN HODINY 03 *Težkoľsko* k porozumění.

PLÁN HODINY PRO PŘEDMĚT: Člověk a jeho svět
METODIKA: Myšlenková
RODINNÁ: Původně

VEZDĚLÁVACÍ OBLAST: Člověk a jeho svět
PRŮŘEZOVÁ TÉMATA: Osobnostní a sociální výchova, multikulturní výchova, výchovná a společenská a globální souvislosti
KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K učení, řešení problémů, komunikativní

TÉMA: Moje škola

CÍLE

- Žák se zaměřuje na prostředí, ve kterém se učí.
- Žák se učí komunikovat ve skupině.
- Žák si osvojuje strategii kritického myšlení.
- Žák přemýšlí a rozhoduje.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA: OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA, MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA, VÝCHOVNÁ A SOCIÁLNÍ A GLOBÁLNÍ SOUVISLOSTI

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K UČENÍ, ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ, KOMUNIKATIVNÍ

TÉMA: Moje škola

CÍLE

- Žák se zaměřuje na prostředí, ve kterém se učí.
- Žák se učí komunikovat ve skupině.
- Žák si osvojuje strategii kritického myšlení.
- Žák přemýšlí a rozhoduje.

UVOD HODINY
OŘEV JSEM SI MYSLĚL... TĚD SI MYSLĚL...
Zaměřte se na otázky týkající se školy, napište:

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA: OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA, MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA, VÝCHOVNÁ A SOCIÁLNÍ A GLOBÁLNÍ SOUVISLOSTI

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K UČENÍ, ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ, KOMUNIKATIVNÍ

MET06_PH_03_Moje škola

PRACOVNÍ LIST 01 *Težkoľsko* k porozumění.

METODICKÝ MATERIÁL: Myšlenková
Plán hodiny: MET06_PH_03_Moje škola
Pracovní list: MET06_PH_03_PL_01 Škola

Vidni Myšlenkové Zájmeno by mě

MET06_PH_03_PL_01 Škola

PLÁN HODINY 04 *Težkoľsko* k porozumění.

PLÁN HODINY PRO PŘEDMĚT: Člověk a jeho svět
METODIKA: Myšlenková
RODINNÁ: Původně

VEZDĚLÁVACÍ OBLAST: Člověk a jeho svět
PRŮŘEZOVÁ TÉMATA: Osobnostní a sociální výchova, multikulturní výchova, výchovná a společenská a globální souvislosti
KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K učení, řešení problémů, komunikativní

TÉMA: Do světa dětí a jejich hraček

CÍLE

- Žák si uvědomuje kulturní odlišnosti.
- Žák spolupracuje ve skupině.
- Žák si osvojuje strategii kritického myšlení.
- Žák přemýšlí a rozhoduje.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA: OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA, MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA, VÝCHOVNÁ A SOCIÁLNÍ A GLOBÁLNÍ SOUVISLOSTI

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K UČENÍ, ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ, KOMUNIKATIVNÍ

TÉMA: Do světa dětí a jejich hraček

CÍLE

- Žák si uvědomuje kulturní odlišnosti.
- Žák spolupracuje ve skupině.
- Žák si osvojuje strategii kritického myšlení.
- Žák přemýšlí a rozhoduje.

UVOD HODINY
VSTUP DOVNITŘ (Step Inside)
Připomínka úvodu pracovní listu MET06_PH_04_Do světa dětí a jejich hraček. Žák je seznámen s úvodem pracovní listu. Žák se učí přemýšlet a rozhodovat.

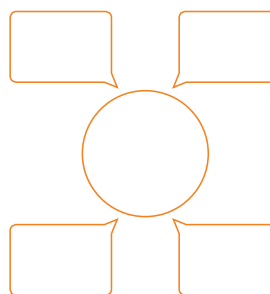
PRŮŘEZOVÁ TÉMATA: OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA, MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA, VÝCHOVNÁ A SOCIÁLNÍ A GLOBÁLNÍ SOUVISLOSTI

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K UČENÍ, ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ, KOMUNIKATIVNÍ

MET06_PH_04_Do světa dětí a jejich hraček

PRACOVNÍ LIST 01 *Težkoľsko* k porozumění.

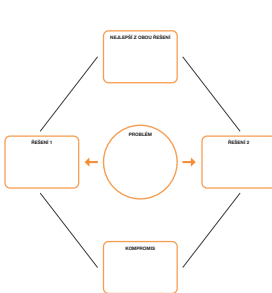
METODICKÝ MATERIÁL: Myšlenková
Pracovní list: MET06_PL_01_Vstup dovnitř

MET06_PL_01_Vstup dovnitř

PRACOVNÍ LIST 02 *Težkoľsko* k porozumění.

METODICKÝ MATERIÁL: Myšlenková
Pracovní list: MET06_PL_02_Graf možností

MET06_PL_02_Graf možností